

УДК 159.9

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2026.28.27>

ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ОСОБИСТОСТІ ПРАВООХОРОНЦЯ: ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ

Віталій Сайфутдінов

Львівський державний університет внутрішніх справ,

вул. Городоцька, 26, м. Львів, Україна, 79007

<https://orcid.org/0009-0002-5807-5278>

e-mail: safik2933@gmail.com

У науковій розвідці здійснено ґрунтовний теоретико-прикладний аналіз системи чинників, що обумовлюють розвиток і підтримання психологічної ресурсності працівників поліції в умовах їх специфічної професійної діяльності. Обґрунтовано феномен ресурсності як складну інтегральну систему, яка слугує фундаментальною підвалиною професійно-психологічної надійності суб'єкта правоохоронної сфери та виходить за межі класичних адаптаційних характеристик. У психологічному контексті цей конструкт інтерпретовано як профілактичний механізм запобігання деформації правосвідомості. Акцентовано, що в умовах пролонгованого стресогенного чинника дефіцит внутрішньо-особистісних ресурсів зумовлює формування синдрому емоційного вигорання, нівелювання якості реалізації процесуальних повноважень та недотримання етичних стандартів поведінки.

Здійснено диференційований аналіз особистісного потенціалу співробітника поліції крізь призму взаємозв'язку когнітивної та емоційно-вольової сфер. Доведено, що ефективність ухвалення рішення в обставинах правової невизначеності й підвищеного рівня відповідальності безпосередньо обумовлена якісним та кількісним складом особистісних ресурсів. Систематизовано та зарівнево класифіковано ключові детермінанти ресурсності – від індивідуально-типологічних властивостей вищої нервової діяльності до ціннісно-сміслових орієнтирів та морально-нормативних установок. З'ясовано психологічні механізми, через які зазначені чинники окреслюють межі адаптивної стійкості поліцейського до деструктивних чинників професійного середовища, зокрема агресії, соціальної ізоляції та ризику для життя.

Верифіковано тезу про динамічну й керовану природу розвитку психологічної ресурсності, що вимагає впровадження науково обґрунтованої системи психологічного супроводу на всіх етапах проходження служби – від кадрового відбору й первинного навчання до умов інтенсивного виконання службово-бойових завдань. Виокремлено комплекс превентивних чинників протидії професійній деформації, серед яких ключове значення мають розвинена рефлексія, навички саморегуляції та морально-психологічна цілісність особистості. Прикладний вимір дослідження полягає в можливості використання отриманих висновків для вдосконалення системи психологічного забезпечення МВС України, зокрема в частині модернізації кадрової атестації, розроблення спеціалізованих тренінгів із підвищення життєстійкості та формулювання алгоритмів постстресової реабілітації й психологічного відновлення особового складу в умовах воєнного стану та післякризового періоду.

Ключові слова: ресурсний потенціал особистості, професійна надійність правоохоронця, правоохоронна сфера, чинники формування, профілактика професійної деформації, стресореактивність та життєстійкість.

Постановка проблеми. У сучасній психології дослідження ресурсного потенціалу особистості виступає пріоритетним напрямом, оскільки саме цей феномен визначає здатність поліцейського діяти у правовому полі в умовах надмірного психоемоційного тиску.

© Віталій Сайфутдінов, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ISSN 2522-1876 (Print), ISSN 2663-4465 (Online)

Попри теоретичне різноманіття підходів, де ресурс трактується як потужність, здатність чи властивість, у контексті психології діяльності в особливих умовах його варто розглядати як базис професійної придатності та фундаментальну детермінанту правомірності прийнятих рішень.

Новітня парадигма морально-психологічного забезпечення в Національній поліції України ґрунтується на концепції «перманентної готовності», яка передбачає наявність у підготовленого кандидата стабільного комплексу внутрішніх активів для ефективної реалізації владних повноважень. Витоки цієї парадигми сягають етапу первинного кадрового відбору, на якому ресурсний потенціал кваліфікується як статичне утворення, що потребує не стільки цілеспрямованого розвитку, скільки супроводжувального підкріплення в процесі відомчої підготовки та наставницької діяльності. Проте психологічне осмислення службової діяльності виявляє суттєву системну суперечність: процедури моніторингу та оцінювання морально-психологічного стану з інструментів фахової підтримки нерідко трансформуються у додаткові психоемоційні стресори. В обставинах інспектування професійної придатності виникає феномен «ситуативної мобілізації ресурсів», за якого інтелектуально-вольовий потенціал поліцейського акумулюється не на якісній реалізації процесуальних функцій, а на імітації соціально схвалюваної ресурсності. Це формує хибне уявлення про психічну стабільність і камуфлює латентну виснаженість адаптаційних резервів особистості. Брак психологічних ресурсів перебуває у прямому кореляційному зв'язку з деструктивними виявами – від психоемоційного вигорання до дисфункції правосвідомості, що неминуче призводить до розбалансування службової дисципліни та порушення законності. За умов динамічної оперативної обстановки саме ресурсний потенціал зумовлює адаптивну лабільність – здатність поліцейського до оперативного переходу в режим мобілізаційної готовності зі збереженням когнітивного контролю за ситуацією. Таким чином, у психологічному контексті ресурсність інтерпретується не як ізольована індивідуально-психологічна властивість, а як стратегічний детермінант, що гарантує загальну надійність та правомірність функціонування правоохоронної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категорія ресурсів поведінки, попри порівняно нетривалу історію наукової верифікації в сучасній психології, спирається на потужний концептуальний базис класичних та новітніх дослідницьких парадигм. Генезис розуміння ресурсної архітектури особистості сягає праць Е. Фромма, який розглядав екзистенційні «стани людського духу» (віру, надію, мужність) як внутрішні детермінанти спротиву деструктивній екзогенній детермінації. Надалі окреслена проблематика отримала змістовий розвиток у концепціях А. Бандури (конструкція самоефективності), Д. Навона та Д. Гофера (моделювання когнітивних ресурсів опрацювання інформації), Д. Канемана (інтерпретація уваги як лімітованого ресурсного ресурсу), а також С. Мадді (парадигма життєстійкості/*hardiness*). Цілісного методологічного оформлення концептуалізації ресурсів набула завдяки теорії консервації ресурсів С. Гобфолла, яка пояснює механізми цілеспрямованої акумуляції, протекції та перерозподілу суб'єктом власних адаптаційних резервів залежно від його ціннісно-сислової матриці [1]. У вітчизняному науковому дискурсі цей вектор успішно екстраполює С. Лукомська, наголошуючи на системній природі ресурсних конструктів та таких інтегральних феноменів їхньої маніфестації, як життєстійкість, резильєнтність та посттравматичне зростання [2]. Водночас пріоритетним науковим завданням постає чітка ідентифікація психологічного субстрату конкретного ресурсу, градація рівня його вираженості та верифікація конструктивності його залучення в специфічних умовах фахової діяльності.

Зазначені теоретико-методологічні здобутки зумовили докорінну зміну наукової парадигми: вектор досліджень змістився з дискретного аналізу окремих особистісних

властивостей, що визначають стресостійкість, на комплексне вивчення психологічних ресурсів як полікомпонентних інтегральних систем. Саме зазначені структури детермінують спроможність суб'єкта до подолання критичних ситуацій та ефективної реалізації суб'єктивно значущої стратегії життєздійснення. У цьому контексті ґрунтовною постає інтерпретація З. Кіреєвої, яка розглядає ресурси особистості як систему внутрішніх диспозиційних опор, що гарантують задоволення базових екзистенційних і соціальних потреб суб'єкта – від рівня фізичної безпеки та самозбереження до соціальної інтеграції, визнання й повноцінної самореалізації [3].

Важливим вектором розвитку окресленої проблематики постає концептуалізація поняття «психологічна ресурсність». У межах підходу О. Штепи ресурсність трактується як здатність індивіда до активної актуалізації внутрішніх резервів задля розв'язання завдань саморозвитку, міжособистісного саморозкриття й надання підтримки оточуючим, що в сукупності відображає автентичність особистості [4]. Це зумовлює необхідність термінологічної диференціації споріднених категорій: якщо психологічні ресурси розглядаються як індивідуальні екзистенційні можливості самовизначення суб'єкта, то психологічна ресурсність є ширшим інтегративним конструктом. Сутнісною ознакою ресурсності виступає не лише наявність потенціалу, а й його глибоке усвідомлення особистістю, а також сформована навичка його оперативного використання та своєчасної регенерації.

З огляду на викладене, метою статті є комплексне психологічне дослідження детермінант розвитку та підтримання психологічної ресурсності працівників поліції в умовах їхньої професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Службово-професійна діяльність поліцейських детермінується як екстремальна, поліаспектна та високоризикова, що висуває безапеляційно підвищені вимоги до системи психологічних і психофізіологічних властивостей суб'єкта. Вектор професіогенезу та становлення правоохоронця спирається не лише на академічний і практичний багаж знань, умінь та навичок, сформований у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання або під час первинної професійної підготовки, а й на потужному внутрішньо-особистісному потенціалі, який слугує фундаментальним базисом для подальшої службово-психологічної адаптації.

Виконання оперативно-службових і процесуальних завдань пов'язане з пролонгованим нервово-психічним напруженням, що актуалізує проблему оцінки особистісного потенціалу фахівця та його здатності до конструктивного опрацювання, актуалізації та мобілізації власних адаптаційних ресурсів. Хоча в сучасній психологічній літературі категорія «психологічна ресурсність» як цілісний інтегральний конструкт висвітлена дещо дискретно, окремі її структурні елементи – мотиваційно-ціннісна матриця, саморегуляційні механізми, когнітивна сфера та емоційно-вольова стійкість – регулярно стають предметом емпіричних розвідок у контексті нівелювання ризиків професійної деформації, запобігання синдрому психоемоційного виснаження та превенції дисфункції правосвідомості.

Архітектоніка особистісних якостей поліцейського характеризується чіткою ієрархічною впорядкованістю, де домінантну позицію займає саморегуляційний компонент, який детермінує й інтегрує когнітивно-інтелектуальні, комунікативні та спеціально-професійні характеристики. Фундаментальною умовою ефективності правоохоронної інституції є високий рівень залученості особового складу до досягнення результативності праці, де ресурсність постає стрижневим елементом професійно-трудової мотивації. Остання трактується як прагнення поліцейського до реалізації особистісних і соціальних потреб шляхом високоякісного виконання процесуальних і службово-бойових завдань. Система мотиваційного стимулювання в цьому контексті об'єднує комплекс інституційних заходів,

що спонукають працівника та службовий колектив до досягнення стратегічних цілей підрозділу через ефективну актуалізацію наявного ресурсного потенціалу особистості.

Екстремальність правоохоронної діяльності зумовлена функціонуванням у конфліктному та деструктивному середовищі, постійною дією стресогенних чинників, специфічним графіком служби та несприятливим емоційним тлом, спричиненим систематичним контактом із людським горем, кримінальними проявами й правопорушеннями. За таких умов ресурсність самовладання постає ключовим психологічним механізмом збереження професійної працездатності, резильєнтності та психічного здоров'я особового складу. Розвиток і цілеспрямоване підтримання психологічної ресурсності визначається як стратегічний вектор підвищення функціональної спроможності поліції, оскільки вона охоплює сукупність чинників, що забезпечують збереження психоемоційної стабільності, прийняття правомірних і виважених рішень в умовах часового дефіциту та правової невідзначеності, а також побудову партнерської взаємодії з громадою [5].

Стабілізація, розвиток та регенерація психологічної ресурсності поліцейських у процесі проходження служби реалізується через розгалужену систему комплексних інтервенцій, що охоплюють когнітивний, емотивно-вольовий та поведінковий рівні особистості. Пріоритетними напрямками цієї діяльності виступають:

1. *Психологічна підготовка та стрес-менеджмент.* Ключовий акцент зміщується на спеціалізоване психотренінгове навчання, орієнтоване на формування навичок рефлексивного моніторингу та довільної ментальної саморегуляції емоційних станів. Це передбачає систематичну опрацьованість індивідуальної стресореактивності, що гарантує збереження фахівцем високого рівня оперативно-службової продуктивності, об'єктивності аналітичного мислення та здатності до прийняття законних і обґрунтованих рішень у критичних й екстремальних обставинах.

2. *Комунікативна компетентність й емоційний інтелект.* Вдосконалення емоційного інтелекту слугує базовим детермінантом вибудовування конструктивного діалогу як із представниками інститутів громадянського суспільства, так і в межах службового колективу. Пріоритетним виміром постає формування конфліктологічної резильєнтності – здатності до упередження ескалації міжособистісного напруження та застосування ефективних інструментів деескалації під час контакту з агресивним або психоемоційно нестабільним контингентом. Ефективна фахова комунікація у цьому контексті поєднує професійну емпатійність із неухильним дотриманням імперативів законодавства та процесуальних алгоритмів.

3. *Саморегуляція й особистісно-професійний розвиток.* Самостійний блок утворюють технології самоменеджменту, які спонукають працівника до ґрунтовної рефлексії власних професійно значущих властивостей, виокремлення зон потенційного зростання та реалізації індивідуальних траєкторій самовдосконалення. Важливою когнітивно-сисловою надбудовою виступає культивування конструктивної ментальної установки (атрибутивного оптимізму), що суттєво розширює адаптаційний ресурс та психологічну стійкість особистості.

4. *Психологічна реабілітація й запобігання деструктивним станам.* Система морально-психологічного супроводу імперативно передбачає надання висококваліфікованої реабілітаційної допомоги після залучення особового складу до виконання завдань в умовах підвищеного травматичного впливу. Профілактично-відновлювальні інтервенції спрямовані на збереження ментального здоров'я, нівелювання проявів астенизації й психоемоційного виснаження, а також запобігання синдрому професійного вигорання (*burnout*), що постає фундаментальною передумовою забезпечення професійно-психологічного довголіття поліцейського.

Послідовна реалізація виокремлених напрямів психологічного супроводу сприяє не лише оптимізації адаптаційних механізмів реагування поліцейських на екстремальні чинники середовища, а й забезпечує зростання рівня довіри з боку інститутів громадянського суспільства завдяки підвищенню якості партнерської взаємодії. У цьому контексті визначального значення набуває мотиваційна сфера особистості, яку обґрунтовано розглядати як ієрархічно впорядковану архітектуру стійких латентних конструктивів. До їх числа належать професійна спрямованість, фахові інтереси та ціннісно-сміслові диспозиції, що виступають потенційними мотиваційними джерелами й утворюють сутнісний базис особистісно-психологічних ресурсів. На відміну від ситуативних чи ситуативно-компенсаторних мотивів, ці латентні структури гарантують тривалу процесуальну й оперативно-службову стабільність діяльності.

Поряд із мотиваційним вектором фундаментальною детермінантою ресурсності постає сформована система свідомої саморегуляції психічних станів. У контексті правоохоронної практики саморегуляційні процеси опираються на складний психофізіологічний комплекс рефлексивних механізмів, довільної концентрації та переключення уваги, соматоінформаційного контролю (дихальних технік і м'язової релаксації), а також інструментів сугестивного впливу й ментального самопрограмування.

Специфіка службової діяльності висуває критичні вимоги до особистісних властивостей та патернів адаптивного реагування на швидкі зміни оперативної обстановки. Висока динаміка умов служби, соціально-психологічна напруженість, обмеженість рекреаційних ресурсів для повноцінного відновлення та систематичний контакт із криміногенним елементом суттєво підвищують психофізіологічну «вартість» діяльності. Фактори ситуативної невизначеності й підвищений рівень правової та моральної відповідальності за ухвалені рішення виступають безпосередньою передумовою деструктивних трансформацій психічних станів фахівців [6].

Дефіцит належного ресурсозабезпечення та відсутність інституційно злагоджених алгоритмів психологічного відновлення зумовлюють цілий комплекс системних деструктивних наслідків: зростання ротаційної лабільності й плинності кадрів; деструкцію рівня професійної задоволеності; деградацію морально-психологічного клімату у службових колективах; виражену особистісну та фахову деформацію (зокрема, викривлення правосвідомості й деструкцію професійно-етичних установок) [7]. Відтак, детермінація та постійна регенерація психологічної ресурсності виступають не просто індивідуально-адаптивним завданням конкретного працівника, а й стратегічною імперативою забезпечення функціональної надійності та життєздатності усієї правоохоронної інституції.

Професійна відповідальність поліцейського акумулює розгалужений спектр функціональних обов'язків: від гарантування процесуальної чистоти правозастосовчих рішень й оперативно-тактичного реагування до здійснення превентивно-роз'яснювального впливу на громадськість. Якісна реалізація зазначених функцій висуває безапеляційні вимоги до таких психологічних властивостей, як високий рівень вольового самоконтролю, емоційна стриманість та спроможність до ефективного управління складними службово-бойовими ситуаціями в умовах суворого часового ліміту.

Систематична експозиція до чинників, що несуть безпосередню загрозу життю та здоров'ю, підвищує статус самоволодіння до рівня критичної фахової вимоги. Здатність до екстреної верифікації потенційних ризиків й прийняття правомірно обґрунтованих тактико-процесуальних рішень постає визначальним запобіжником виникнення надзвичайних подій та професійно-психологічних зривів серед особового складу. У цьому контексті внутрішні особистісні ресурси виступають не лише гарантом високої продуктивності

служби, а й базовим механізмом нормалізації психофізіологічного гомеостазу офіцера, що забезпечує його професійне довголіття та резильєнтність.

Особливий статус у структурі ресурсної архітектури посідають когнітивні ресурси. Умовам активного протистояння зі злочинністю притаманна висока інтелектуальна інтенсивність: необхідність латентності стратегічних задумів, точного прогнозування поведінкових патернів правопорушників та гнучкої трансформації рольових позицій відповідно до динаміки оперативної обстановки. Такий рівень когнітивно-вольового напруження потребує сформованої системи внутрішніх опор, які дозволяють аналізувати й трансформувати деструктивні емоційні сплески у конструктивні та правомірні професійні дії.

У межах концептуальних положень теорії професіогенезу формування особистісної готовності фахівця інтерпретується як наслідок поглибленої рефлексивної діяльності. Усвідомлення поліцейським власної системи професійно значущих властивостей, обмежень та рівня фахової компетентності виступає критичним етапом переходу від ситуативно-адаптивного функціонування до суб'єктного керування власним ресурсним потенціалом. За таких умов рефлексія перетворюється на дієвий інструмент самокорекції та постає підвалиною формування професійної надійності поліцейського на всіх етапах проходження служби.

Задля стимулювання особистісної готовності правоохоронців до ефективної службово-процесуальної діяльності доцільно спрямовувати їхню рефлексивну активність на системний аналіз власних професійно важливих якостей. Ключовим інструментарієм такої роботи є спеціально розроблені завдання з особистісно-професійного саморозвитку, фокус яких зосереджений на ідентифікації, системній структуризації та актуалізації внутрішніх ресурсів. Результатом такої суб'єктної рефлексії є формування автентичного індивідуально-професійного досвіду, базисом якого стають усвідомлені та готові до оперативної реалізації особистісні ресурси.

Важливою інтегральною характеристикою професіогенезу та складником внутрішнього потенціалу фахівця постає комунікативність. У контексті психологічної ресурсності комунікативна сфера набуває виняткового значення через свою багатоаспектність: працівник поліції щоденно реалізує взаємодію з представниками різних соціальних груп, вікових категорій та різного процесуального статусу. Це вимагає не лише ґрунтовної теоретичної підготовки із загальної й юридичної психології та теорії комунікації, а й здатності до високої соціально-рольової гнучкості задля встановлення ефективного психологічного контакту. Комунікативна компетентність постає фундаментальною умовою для успішної реалізації слідчих (розшукових), оперативно-розшукових та превентивних заходів [8].

Науковий аналіз потенціалу особистості правоохоронця дозволяє окреслити багатокomпонентну систему його психологічних ресурсів, до якої належать рівень когнітивного розвитку, стійкість «Я-концепції», внутрішній локус контролю, специфіка мотиваційної сфери та здатність до залучення соціальної підтримки. Системна взаємодія цих характеристик забезпечує високу стресостійкість особистості й нівелює негативний вплив деструктивних чинників – втоми, перевтоми та гострих емоційних станів, які загрожують ефективності виконання службово-бойових завдань.

Узагальнюючи викладене, психологічну ресурсність працівника поліції слід визначати як динамічну здатність до актуалізації внутрішніх резервів задля саморозвитку, ефективної саморегуляції у міжособистісній взаємодії та якісної реалізації професійно-процесуальних функцій, у чому й проявляється автентичність особистості офіцера.

Особистісна ресурсність правоохоронця маніфестується через: компетентність у розв'язанні складних життєвих і професійно-прикладних завдань; автономність у процесі прийняття відповідальних процесуальних рішень; самодостатність під час подолання

критичних стресових ситуацій; готовність до надання допомоги й підтримки оточуючим; високу відповідальність за досягнення стратегічних цілей службової діяльності.

Висновки. Сучасна психологічна наука демонструє стійку тенденцію до ґрунтовного осмислення ресурсного потенціалу особистості як фундаментальної детермінанти професійної надійності, правомірності прийняття рішень та ефективності саморегуляції правоохоронця. Попри наявну дискусійність термінологічного інструментарію, у межах психології діяльності в екстремальних умовах ресурсність трактується як інтегральна спроможність суб'єкта до реалізації владних повноважень без втрати професійно-психологічної адекватності.

Чинна концепція морально-психологічного супроводу в Національній поліції України опирається на презумпцію наявності у працівників стійких внутрішніх активів, які формуються ще на стадії професійно-психологічного відбору та закріплюються під час навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Водночас, психологічний аналіз правоохоронної практики засвідчує глибоку системну суперечність: процедури кадрового моніторингу й контролю нерідко трансформуються у додаткові стресогенні чинники. Це змушує поліцейського акумулювати внутрішній потенціал не на якісне виконання процесуально-службових функцій, а на нівелювання напруги в ситуації зовнішнього оцінювання, що створює хибне уявлення про стабільність і маскує латентну деформацію правосвідомості та виснаження психофізіологічних резервів організму.

Критична значущість проблематики психологічних ресурсів підтверджується безпосередньою кореляцією між їхнім дефіцитом та зростанням показників професійного вигорання, а також випадків порушення службової дисципліни й законності. В умовах високої динаміки оперативної обстановки саме ресурсний потенціал зумовлює адаптивну лабільність – здатність поліцейського до оперативного переходу в режим підвищеної службово-бойової готовності зі збереженням когнітивного контролю за ситуацією.

Доведено, що специфіка правоохоронної діяльності, обтяжена нормативно-правовою невизначеністю та високим рівнем експозиції до психотравмувальних подій, постає провідним чинником трансформації особистісного потенціалу. Виявлено, що ключову роль у детермінації ресурсності відіграє комплекс інституційних та індивідуально-психологічних факторів, зокрема системна соціально-психологічна підтримка, безперервність фахової підготовки й наявність прозорих орієнтирів кар'єрного зростання. Конструктивна взаємодія цих детермінант сприяє інституціалізації внутрішніх ресурсів і зміцнює резильєнтність правоохоронців перед деструктивним тиском професійного середовища.

Спираючись на отримані результати, акцентовано на імперативній потребі розроблення й упровадження спеціалізованих психокорекційних програм та тренінгових комплексів, диференційованих за вислугою років і специфікою оперативно-службових завдань конкретних підрозділів. Реалізація таких інтервенцій дозволить не лише оптимізувати показники ментального здоров'я особового складу, а й підвищити рівень професійної надійності, що безпосередньо корелює зі зростанням громадської безпеки та підвищенням рівня довіри соціуму до правоохоронної системи. Таким чином, підтримання психологічної ресурсності визначено як підвалину професійної акмеології поліцейського та стратегічну імперативу забезпечення законності в державі.

Список використаної літератури

1. Hobfoll S. E. Social and psychological resources and adaptation. *Review of General Psychology*. 2002. Vol. 6, No. 4. P. 307–324. DOI: <https://doi.org/10.1037/1089-2680.6.4.307>
2. Лукомська С. О. Ресурсний підхід до подолання особистістю кризових ситуацій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2020. Вип. 1. С. 190–196. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-5208/2020-1-27>

3. Кіреєва З. О. Предиктори резильєнтності та оптимізму у осіб різного віку під час проживання пандемії SARS-COV-2. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2022. Вип. 1. С. 5–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkh_p_2022_1_3
4. Штепа О. С. Аналіз та інтерпретація емпіричної багатфакторної моделі психологічної ресурсності особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2015. Вип. 28. С. 670–682. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2015_28_54
5. Кісіль З. Р., Католик Г. В. Страх смерті як детермінанта психоемоційної напруженості та професійної деформації працівників правоохоронних органів в умовах дії стрес-факторів. *Екзистенція страху життя і смерті в сучасних реаліях: мультимодальні та мультикультуральні аспекти*. Львів : Місіонер, 2022. С. 35–57. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/123456789/4462>
6. Barko V. I., Boiko-Buzył Y., Barko V. V. Comparative analysis of psychographs of police officers by main types of official activity in the National Police of Ukraine. *Psychological Journal*. 2022. Vol. 8, No. 1. P. 149–159. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2022.8.1.11>
7. Kisil Z. R., Kisil R.-V. V. Psychoemotional tension as a determinant of professional deformation of employees of the National Police of Ukraine. *Social and Legal Studies*. 2021. Issue 3(13). P. 177–189. DOI: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-4-3-177-188>
8. Швець Д. В. Професійна деформація правоохоронців: правовий та психологічний вимір : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. 394 с.

PSYCHOLOGICAL RESOURCES OF A LAW ENFORCEMENT OFFICER'S PERSONALITY: FACTORS OF DEVELOPMENT AND PRESERVATION

Vitalii Saifutdinov

Lviv State University of Internal Affairs,
26 Horodotska St., Lviv, Ukraine, 79007
<https://orcid.org/0009-0002-5807-5278>
e-mail: safik2933@gmail.com

The scientific research provides a comprehensive theoretical and applied analysis of the system of factors determining the development and maintenance of psychological resources among police officers under the specific conditions of their professional activity. The phenomenon of resourcefulness is substantiated as a complex integral system that serves as a fundamental basis for the professional and psychological reliability of a law enforcement subject, extending beyond classical adaptive characteristics. In a psychological context, this construct is interpreted as a preventive mechanism against the deformation of legal consciousness. It is emphasized that under conditions of prolonged stressogenic factors, a deficit in intrapersonal resources leads to the formation of emotional burnout syndrome, degrades the quality of procedural powers execution, and results in non-compliance with ethical behavioral standards.

A differentiated analysis of a police officer's personal potential was carried out through the lens of the interconnection between the cognitive and emotional-volitional spheres. It is proven that the effectiveness of decision-making under conditions of legal uncertainty and high responsibility is directly determined by the qualitative and quantitative composition of personal resources. Key determinants of resourcefulness are systematized and classified by levels – from individual-typological properties of higher nervous activity to value-semantic orientations and moral-normative attitudes. The psychological mechanisms through which these factors delineate the boundaries of an officer's adaptive stability against destructive environmental factors, such as aggression, social isolation, and life threats, have been clarified.

The thesis regarding the dynamic and manageable nature of psychological resourcefulness development has been verified, necessitating the implementation of a scientifically grounded psychological support system at all stages of service – from recruitment and initial training to intensive operational and

combat duties execution. A complex of preventive factors against professional deformation is identified, among which developed reflection, self-regulation skills, and moral-psychological integrity play a key role. The applied dimension of the study lies in the possibility of utilizing the obtained findings to improve the psychological support system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, particularly regarding the modernization of personnel evaluation, development of specialized resilience training programs, and formulation of post-stress rehabilitation and psychological recovery algorithms for personnel under martial law and post-crisis periods.

Keywords: personal resource potential, professional reliability of a law enforcement officer, law enforcement sphere, development factors, prevention of professional deformation, stress reactivity and resilience.

Дата першого надходження статті до видання: 03.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.10.2026